

ке и политичке мјере, како бисмо сачували углед и безбједност у овим крајевима улањем од метрополе.

Са ове тачке гледишта Црногорци су играли доста значајну улогу и због тога их је требало упознати, независно од других мотива повезаних са интересима неких великих сила које су имале извјесне претензије на поједине дјелове Јадрана.

Када будем говорио о овом народу, сликаћу га правим бојама. Моје идеје развијаће се према плану који одговара природи ствари, њиховом повезивању, сродности и увијек, када ми то буде могуће, поштоваћу та правила. Настојаћу да сам он говори мојим читаоцима, како бисмо сви заједно могли да откријемо оне карактеристичне црте по којима се разликује од осталих европских народа, чији је природни сусјед, али сушта супротност у погледу изолованости и обичаја.

Територија Црне Горе

Простор настањен Црногорцима је онај ланац високих планина које се пружају од Граба дуж Херцеговине, па до Херцеговског подручја, са сјевера ка југу и дуж цијеле Которске провинције, са истока ка западу. Црна Гора је добила име по свом положају и изгледу. Са свих страна посматрани огромни горски масиви, некада обрасли јелама, дјелују веома суморно. Мора да је та тамна боја, још јаче изражена зато што планински врхови штрче изнад обилатих наслага снијега, одредила име земље овог народа којим управља сама природа. Називали су је, на илирском, Црногоре или Црногара, црно брдо или црна планина.

На добром италијанском језику би требало рећи *Monte negro*. Међутим, пошто су јој име дали Млечани, преводићи илирски назив на свој дијалекат, на којем се пего каже пего, треба је, дакле, звати *Montenegro*.

Земља лежи између 36° и 37° географске дужине и 42° и 43° географске ширине. Са истока се граничи Барским кадилуком и Горњом Зетом, са југа Которским заливом, од

Паштровића до Херцеговине, са сјевера Херцеговином рачунајући и босански везират и горњим планинама саме Албаније. Дакле, са три стране је окружена турским територијама, а са четврте Млетачком Албанијом.

Црна Гора је подијелена на пет дјелова који се називају нахијама, тј. областима. То су: Катунска, Ријечка, Пјешивачка, Љешанска и Црмничка.

Свака нахија састоји се из више племена. У првој их има седам: Његуши, Цетинје, Бјелице, Цуце, Чево, Велестово.*

Племе чине више села. Положај им је, углавном, непољан, земља неплодна, да би опстали гаје само стоку.

Друга, Ријечка нахија састоји се само из четири племена. То су: Љуботинь, Цеклин, Грађани, Добрљани. И у овој нахији има више села. Положај је нешто повољнији, ту су двије лијеле равнице: Љуботинь и Цеклин. Хране има у изобилју.

Трећа, Пјешивачка је мање значајна. Има само једно насеље – Церово. У њој се производи од свега по мало.

Четврта, Љешанска, у пространој равници обухвата два племена: Љешанско, по којему је и добила име и Милатско** које се простире до турског града Служа. Овај дио је богат пашњацима, а има и нешто мало винограда у јужним предјелима.

И на крају пета, Црмничка броји седам племена. То су: Глухи До, Лимљани, Дупило, Очинићи,*** Сотонићи, Брчели и Утрг. Ова нахија је најбогатија, јер је и њен положај најбољи.

Главне ријеке су: Ријека Црнојевића, која је настала од планинских бујица између Ловћена и Коложуна, протиче између Бјелоша и Жањевог Дола, поред Његуша, преко Катунске нахије и испод Цетинја добија име по истоименом језеру. Ту изабра да би се нешто касније, преко Ријеке, улила у Скадарско језеро. Ова ријека је веома богата рибом.

* Наведени су Њеклићи (прим. прев.).

** У оригиналу стоји Мисласка (прим. прев.).

*** Погрешно сврстани у Црмничку нахију (прим. прев.).